

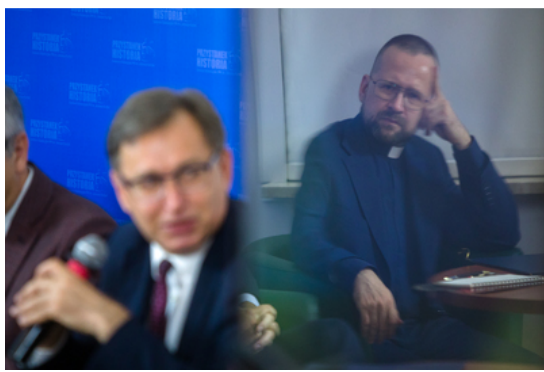
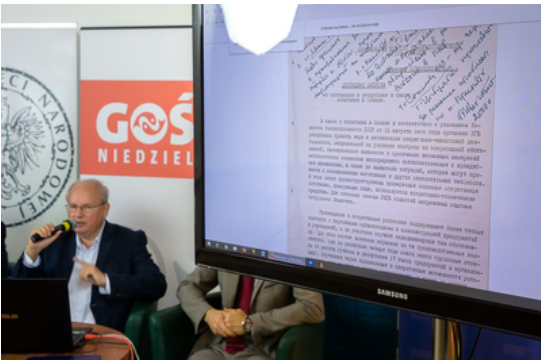
Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/106709,Nieznane-dokumenty-sowieckie-oraz-nowy-portal-o-Solidarnosci-na-40-rocznice-jej-.html>
25.04.2024, 20:12

Nieznane dokumenty sowieckie oraz nowy portal o „Solidarności” na 40 rocznicę jej powstania

Nowy portal „Twarze Solidarności”, nieznane dotychczas dokumenty sowieckie i dodatek prasowy zostały zaprezentowane na konferencji prasowej, która odbyła się 26 sierpnia 2020 roku w Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia”. W wydarzeniu wzięli udział m.in. Prezes IPN dr Jarosław Szarek, redaktor naczelny tygodnika „Gość Niedzielny” ks. dr Adam Pawlaszczyk oraz Robert Ciupa, dyrektor Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności.

Z okazji 40. rocznicy powstania „Solidarności” Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Katowicach we współpracy z „Gościem Niedzielnym” przygotował dodatek prasowy „Sierpniowy Przełom. 40. rocznica powstania Solidarności”. Uzupełnieniem tego projektu jest serwis internetowy [„Twarze Solidarności”](#). W jego przygotowaniu wzięło również udział Śląskie Centrum Wolności i Solidarności w Katowicach, a wstęp do portalu napisał Prezydent Rzeczypospolitej Polski Andrzej Duda.

Walka podjęta przez nas, Polaków, latem 1980 roku była pierwszym krokiem na drodze do obalenia systemu komunistycznego. Stało się tak dzięki odwadze i determinacji strajkujących; dzięki wielomilionowej wspólnotce, złączonej patriotyzmem i wyznawanymi wartościami w oporze przeciwko reżimowi; dzięki powszechnemu odrzuceniu fałszerstw propagandy i konsekwentnemu żądaniu poszanowania ludzkich praw, swobód obywatelskich i godności każdego człowieka – napisał Prezydent RP Andrzej Duda w liście, który został odczytany podczas konferencji.

– Ruch „Solidarność” przyniósł nadzieję milionom ludzi zniewolonym przez system

komunistyczny. IPN chce, aby żadna z historii tego przełomowego czasu nie została zapomniana, aby każdy z uczestników tamtych wydarzeń pozostał w naszej pamięci. Nieprzypadkowo portal „Twarze Solidarności” powstał przy udziale katowickiego oddziału IPN. Ten region odegrał ważną rolę. To jemu zawdzięczamy porozumienia zawarte w Jastrzębiej Górze i w Dąbrowie Górniczej – powiedział na wstępie konferencji prasowej dr Jarosław Szarek, prezes IPN.

Nawiązując do „Etyki Solidarności” autorstwa ks. Tischnera, redaktor naczelny „Gościa Niedzielnego” dokonał filozoficznej interpretacji tytułu prezentowanego portalu: – *Dlaczego „Twarze Solidarności”? Spotkanie z twarzą człowieka to spotkanie z etyką. Twarz należy do istoty człowieka. Twarz jest objawieniem – epifanią – człowieka. W obliczu totalitaryzmów twarze ulegają deformacji. Ale to z wnętrza każdego z nas pochodzi to, z czego kiedyś zdamy sprawę.* – powiedział ks. dr Adam Pawlaszczyk.

Dr Andrzej Grajewski, dziennikarz „Gościa Niedzielnego”, przedstawił szczegółowo portal internetowy „Twarze Solidarności” jako rozwinięcie dodatku prasowego do papierowego wydania czasopisma. Portal przedstawia m.in. biografie wybranych przywódców strajków z sierpnia '80, mapę strajków i porozumień, nieznane zdjęcia i dokumenty, rolę św. Jana Pawła II w wydarzeniach sprzed 40 lat oraz analizę sowieckiej reakcji na „polski Sierpień”.

Konferencja prasowa w 40 rocznicę powstania Solidarności – Warszawa, 26 sierpnia 2020. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja prasowa w 40 rocznicę powstania Solidarności – Warszawa, 26 sierpnia 2020. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Konferencja prasowa w 40 rocznicę powstania Solidarności – Warszawa, 26 sierpnia 2020. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Na zakończenie zwrócił uwagę na liczne materiały i multimedia umieszczone na portalu oraz na nieznane wcześniej dokumenty sowieckie dotyczące „Solidarności”, pochodzące z KGB Sowieckiej Republiki Ukrainy. W kontekście publikacji raportu gen. S. Muchy warto podkreślić, że jest to pierwszy tej rangi dokument KGB, który mówi o reakcji społeczeństwa ukraińskiego na strajki w Polsce oraz prezentuje różnorodne działania operacyjne prowadzone w związku z tym przez KGB Ukrainy. Niezwykle ważne jest wskazanie w tym dokumencie daty 15 sierpnia 1980 r. jako momentu podjęcia przez kierownictwo KGB w Moskwie decyzji o realizacji przedsięwzięć na kierunku polskim. Oznacza to, że KGB szczegółowo i szybko dowiedziało się o sytuacji w Stoczni Gdańskiej i na Wybrzeżu. Potrafiło także skutecznie ocenić sytuację i zareagować szybciej, aniżeli polskie MSW.

Także dokumenty zdobyte przez Departament I MSW (cywilny wywiad) w Watykanie mają ważne znaczenie, gdyż pozwalają ocenić stopień zaangażowania Jana Pawła II na rzecz

obrony porozumień sierpniowych na forum międzynarodowym. Skłaniają także do pytań o stopień infiltracji otoczenia papieskiego przez peerelowski wywiad. Na to wskazuje przekazana do Warszawy odręczna notatka bp. Kazimierza Majdańskiego, sporządzona 2 września 1980 r. dla papieża, a kilkanaście dni później przekazana przez peerelowskie tajne służby do Warszawy.

Portal „[Twarze Solidarności](#)”

Retransmisja konferencji

Komentarz historyczny:

Powstanie „Solidarności” było jednym z najważniejszych wydarzeń końca XX w. na świecie. W sierpniu 1980 r. na skraju komunistycznego imperium sowieckiego narodził się wielki pokojowy ruch, do którego przystąpił niemal co trzeci Polak! „Solidarność” to 10 milionów formalnych członków – był to największy związek zawodowy na świecie.

„Solidarność” była owocem marzeń, cierpień i działań Polaków od Żołnierzy Wyklętych przez konspirację młodzieżową 1949–56 po uczestników „polskich miesięcy”: Czerwiec '56, Millenium '66, Marzec '68, Grudzień '70, Czerwiec '76. Nieocenione znaczenie przy powstaniu „Solidarności” z jej pokojowym charakterem miała również działalność Kościoła katolickiego pod przywództwem prymasa Stefana Wyszyńskiego, co zaowocowało także pontyfikatem Jana Pawła II i jego pierwszą pielgrzymką do Polski w 1979 r.

Polska „Solidarność” była w 1980 r. iskrą, która dała początek upadkowi sowieckiego imperium oraz uzależnionych komunistycznych państw na czterech kontynentach. Przebudowie uległ świat ukształtowany przez „zimną wojnę” po 1945 r. Efektem było wyzwolenie się wielu państw spod zależności i okupacji Związku Sowieckiego – od Litwy, Łotwy i Estonii po Gruzję. Dzięki przełomowi zapoczątkowanemu przez „Solidarność” stało się także możliwe zjednoczenie Niemiec. Polska „Solidarność” to triumf pokojowej siły ducha nad materialistycznym komunistycznym imperium zła.

Zapraszamy do zapoznania się z artykułem dr. Jarosława Szarka o Bitwie Warszawskiej i o „Solidarności”: „[Dwa zwycięstwa nad komunizmem](#)”.